

Aan Staatssecretaris

nota

Aanbieden verzamelbrief luchtkwaliteit

TER BESLISSING

Datum

2 december 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/328753

Opgesteld door

Bestuurskem
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Beslistermijn

16 december 2024

Bijlage(n)

2

Aanleiding

In deze verzamelbrief worden enkele onderwerpen rondom luchtkwaliteit en emissies van luchtverontreinigende stoffen behandeld en samen met de toegezegde monitoringsrapportage luchtkwaliteit aangeboden. Deze brief behandelt daarnaast de toezegging over het informeren van de Kamer over de contouren van de implementatie van de herziene Richtlijn industriële emissies (RIE). Er worden twee moties met betrekking tot BBT (best beschikbare technieken) afgedaan.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de verzamelbrief te ondertekenen en samen met de Monitoringsrapportage luchtkwaliteit 2024 aan de Tweede Kamer te versturen vóór 19 december.

Kernpunten

U biedt de volgende documenten in de bijlagen aan:

Monitoringsrapportage luchtkwaliteit 2024 (over de jaren 2023, 2025 en 2030).

U informeert de Kamer over het volgende:

- Luchtkwaliteitsrapportage over 2023. Er zijn geen overschrijdingen van de *huidige* normen langs wegen geconstateerd. Nabij veehouderijen is het aantal fijnstofoverschrijdingen sterk verminderd.
- Luchtkwaliteitsrapportage over 2030. De verbetering in de luchtkwaliteit zet door naar de toekomst.
- Implementatie van de herziene richtlijn luchtkwaliteit. U geeft aan dat het RIVM werkt aan een analyse van de knelpunten onder de nieuwe richtlijn. U informeert ook over andere acties die volgen uit de implementatie in het kader van meten en monitoren en het informeren van het publiek.
- De aanpak van hoogblootgestelde gebieden binnen het Schone Lucht Akkoord (SLA). Deze zou dit jaar met de Kamer worden gedeeld, maar dit is vertraagd tot 2025.
- De contouren van de herziene Richtlijn Industriële Emissies (RIE) conform een toezegging tijdens het commissiedebat externe veiligheid.¹
- Twee moties rondom Best-beschikbare technieken (BBT) en BBT-referentiedocumenten (BREF) worden met de brief afgedaan. Motie

¹ Toezegging TZ202403-068

28089-322 betreft BBT in het algemeen en 33118-269 betreft de BREF IJzer en Staalindustrie.

Krachtenveld

Het RIVM stelt in opdracht van uw ministerie de monitoringsrapportage luchtkwaliteit op. Rijkswaterstaat, provincies en gemeenten leveren verkeer- en veehouderijgegevens aan waarmee de luchtkwaliteit op fijnmazig detail wordt doorgerekend. Het RIVM is verantwoordelijk voor waarschuwingen m.b.t. episodes van slechte luchtkwaliteit en het beheer van het luchtmeetnet.

Ten aanzien van de implementatie van de Europese richtlijn hebben decentrale overheden de wens uitgesproken om een nationale programmatische aanpak onder regie van het Rijk te ontwikkelen. Zij waarschuwen dat de mogelijke overschrijdingen de woningbouwopgave in gevaar kan brengen. Aan de hand van de uitgebreidere impactanalyse van RIVM wordt samen met medeoverheden gekeken of er een programmatische aanpak moet komen en zo ja, hoe een dergelijke programma eruit gaat zien. Omdat we aan de hand van de impactanalyse aan de slag gaan met deze opgave, is gekozen om dit niet expliciet in de kamerbrief op te nemen.

In het Commissiedebat Leefomgeving in september van dit jaar was er vanuit de fracties GroenLinks-PvdA en D66 aandacht voor het luchtkwaliteitsbeleid. De aandacht ging uit naar het feit dat het Schone Lucht Akkoord niet voor voldoende gezondheidswinst zou zorgen ten opzichte van de advieswaarden van de WHO, en dat er geen geld op de begroting is gereserveerd voor het uitvoeren van het SLA in de periode 2026-2030. U heeft toen aangegeven dat de WHO-advieswaarden worden meegenomen in de implementatie van de richtlijn. Ook heeft u aangegeven dat er met de richtlijn wordt toegewerkt naar WHO advieswaarden in 2050. Daarnaast blijven we werken aan het verbeteren van de luchtkwaliteit om zo de normen te halen in 2030.

Toelichting

Monitoring Luchtkwaliteit

De monitoring luchtkwaliteit is een wettelijke taak die gemeenten, provincies en het Rijk samen uitvoeren. Het rapport kijkt naar 2023 en zichtjaren 2025 en 2030. De monitoring luchtkwaliteit is de opvolger van het nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (NSL).

Situatie luchtkwaliteit in 2023

De vele regen en wind hebben een sterk verschonend effect gehad op de gemeten concentraties luchtverontreiniging bovenop de verwachte verschoning. Dit heeft het opvallende gevolg gehad dat de luchtkwaliteit op veel plekken in 2023 beter was dan dat onze prognoses voor 2025 voorspellen. Voor toekomstjaren wordt een langjarig klimaatgemiddelde gebruikt en die is veel warmer en droger dan afgelopen jaar. In de rapportage wordt aangegeven dat de luchtkwaliteit door tegenvallende meteorologische omstandigheden slechter kan uitvallen dan verwacht op basis van langjarige trends. Alleen bronbeleid leidt tot duurzame verschoning.

Uit de eerste resultaten van de monitoring kwam één overschrijding van de fijnstof-etmaalnorm naar voren op een weg nabij het Tata Steelindustrieterrein. De gemeente Velsen geeft nu aan dat dit een onterechte overschrijding is, omdat

Datum

2 december 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/328753

Opgesteld door

Bestuurskem
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

2

hier geen sprake is van langdurige blootstelling. Hiermee is er geen sprake van een luchtkwaliteitsknelpunt.

Een aantal gemeenten hebben nog overschrijdingen nabij veehouderijen. Door het gunstige weer en acties van de gemeenten zijn dat er veel minder dan vorig jaar. De verantwoordelijkheid onder de Omgevingswet om deze op te lossen ligt bij de bevoegde gezagen. U staat ze daar in bij met de specifieke uitkeringsregeling voor fijnstofknelpunten bij veehouderijen.

Situatie in 2030

Het beeld ten opzichte van de verkenning die de TK eerder ontving is door de nieuwe invoer van bevoegde gezagen een klein beetje veranderd in de details, het aantal verwachte overschrijdingen op basis van de normen uit de herziene richtlijn (ongeveer zesduizend stikstofdioxide- en enkele honderden fijnstofoverschrijdingen) blijft vrijwel ongewijzigd. Ook geeft het rapport de hoeveelheid overschrijdingen per bevoegd gezag aan in de bijlage. Het rapport geeft eveneens een eerste indicatie over het aantal verwachte overschrijdingen nabij veehouderijen. Bevoegde gezagen moeten nog oordelen over deze verwachte overschrijdingen.

Internationale/Europese context

In de brief gaat u in op welke acties er worden ondernomen in het kader van de implementatie van deze richtlijnen Luchtkwaliteit en Industriële Emissies.

Richtlijn Luchtkwaliteit

Uw voorganger heeft een eerste analyse door het RIVM van de impact van de herziening aan de kamer verstuurd. Deze wordt herhaald door het RIVM en uitgebreid om meer beleidsterreinen mee te nemen. De brief gaat in op de status van enkele acties die uit de herziening volgen, waaronder uitbreiding van metingen en waarschuwingen bij slechte luchtkwaliteit.

Richtlijn Industriële Emissies

De brief licht de contouren van de RIE toe, zoals toegezegd bij het debat externe veiligheid, waarbij twee moties worden afgedaan over de toepassing van best-beschikbare technieken (BBT). De eerste motie 28089-322 (Kostić) betreft een oproep om, voordat de RIE in Nederlandse wetgeving omgezet wordt (Q3 2026), bevoegde gezagen te instrueren enkel te vergunnen aan de ondergrens van de BBT. Het Rijk zet in het SLA hier al op in bij de deelnemende gemeenten en provincies.

De tweede motie 33118-269 betreft een oproep om bij de EU aan te dringen op voorrang voor de herziening van de BREF (BBT referentie document) IJzer en Staal. De herziening van de BREF IJzer en Staal start in 2026. Door de vele betrokken stakeholders (industrie, lidstaten, NGO's, experts) is het niet mogelijk dit te bespoedigen. Nederland heeft zich hard gemaakt om deze BREF prioriteit te geven. In de BREF-herzieningsagenda van de Commissie staat deze hierdoor bijna bovenaan, achter drie nieuw samen te stellen BREF's voor mijnen, stortplaatsen en grote batterijen.

Ultrafijnstof

Ultrafijnstof (UFP, Ultrafine particles) betreft zwevende deeltjes tot 100 nanometer groot. Na advies van de gezondheidsraad heeft het RIVM een

Datum

2 december 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/328753

Opgesteld door

Bestuurskem
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

2

meetstrategie voor UFP opgesteld en is er meetapparatuur besteld. UFP meten op de monitoringsuperites in de Rijnmond en Cabauw is verplicht vanaf Q4 2026. De uitrol van het meetnet loopt enkele maanden achter op de planning, voornamelijk door langdurige Europese aanbestedingstrajecten, maar de verplichtingen voor het meten op de supersites komen niet in gevaar. De eerste meetresultaten worden naar verwachting Q2 2025 inzichtelijk voor het publiek. Eén van de apparaten wordt gereserveerd voor het meten nabij Tata Steel zoals toegezegd in de kabinetsreactie op het advies van de Expertgroep Gezondheid IJmond op 6 december.

Financiële/juridische overwegingen

Wettelijk gezien hoeft u de monitoringsrapportage luchtkwaliteit enkel elektronisch beschikbaar te stellen vóór 31 december (Omgevingsbesluit artikel 10.29 lid 3). Uw voorganger heeft echter toegezegd dat de monitoringsrapportage van 2024 aan de Tweede Kamer verstuurd wordt.²

Uitvoering en gevolgen voor de maatschappij

Er wordt veel gezondheidswinst verwacht door de uitvoering van de richtlijnen. Ze worden samen met de richtlijn National Emission reduction Commitments (NEC) gezien als belangrijke bouwstenen richting het luchtkwaliteitsonderdeel van het Zero Pollution 2050 doel van de EC. De verwachting is dat de steeds schonere lucht zich zal uiten in meer algemeen welbevinden, minder ziekmeldingen en lagere kosten voor de gezondheidszorg. De richtlijn industriële emissies en richtlijn luchtkwaliteit gaan ook gevolgen hebben voor de industrie en ruimtelijke ontwikkelingen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02.	Verzamelbrief Monitoring Luchtkwaliteit	
03.	Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit 2024	Rapport waarin de staat van de luchtkwaliteit in 2023, 2025 en 2030 geduid wordt. Definitief rapport werd 12 december ontvangen.

Datum

2 december 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/328753

Opgesteld door

Bestuurskem
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

2

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2023-2024, 30175-453